

Cmentarz Łyczakowski.*)

U wschodniej polaci rozległego Lwowa widnieje wzgórze, niby olbrzymi namiot, pod którym drzemia snem wiecznym mnogie tysiące „strudzonych“.

To cmentarz łyczakowski.

Romantyczną ustronń pokrywają bujnych drzew szeregi i mnogie iglice pomników. Wśród zieleni różnorodnych odcieni jaśnieją barwne nagrobki, jakby

POMNIK SEWERYNA GOSZCZYŃSKIEGO.

kwiaty z kruszczu, związane białymi wstęgami krętych drożyn, zamknięte rzędem kaplic.

Cmentarz łyczakowski otwarto roku 1786, rozszerzono go kilkakrotnie i stworzono, dzięki sztuce rzeźbiarskiej i umiejętności ogrodniczej, jedno z najpiękniejszych miejsc „wiecznego spoczynku“ na obszarach ziem polskich. Kilkadziesiąt większych i mniejszych kaplic, mnóstwo kosztownych grobowców sfer obywatelskich, urzędniczych, wojskowych,

POMNIK J. ORDONA. Rzeźba Brzegi.

zwłaszcza zaś zasobnego mieszczaństwa lwowskiego, i tysiące nagrobków złączyło się w jedną harmonijną całość, przeplatana w lecie barwnym kwieciami i świeżą zielenią.

Obok zwykłych wyrobów kamieniarskich spotykamy tutaj liczne dzieła artystów, wykonane w kamieniu polańskim, mikołajowskim, tarnopolskim, trem-

*) Zdjęcia fotograficzne p. Józefa Kościeszki Jaworskiego.

POMNIK JANA NEPOMUCENA KAMIŃSKIEGO.

bowelskim, w marmurze, labradorze, granicie, lub też lane z brązu. Przed oczyma widzów przesuwają się style od epoki pseudoklasycyzmu (Wittwer i A. Schimser) przez romantyzm (Filippi), naturalizm (Barącz), aż do symbolicznych dzieł ostatniej doby (S. Ostrowski).

Starych pomników na ogół przetrwało niewiele. Najdawniejszy z nich, z zatartym nazwiskiem niebo-

POMNIK JANA I STANISŁAWA DOBRZAŃSKICH.

szczyka, sięga roku 1787, drugi kryje zwłoki Małgorzaty Zabłotowskiej (rok 1788), trzeci sięga roku 1790, z napisem „Nicolaus Trzeciak... castellani ovrucensis, natus anno 1768“. Najstarszą jest kaplica hr. Dunin Borkowskich, fundowana roku 1812 przez Leonarda Wincentego Borkowskiego, podkomorzego króla Stanisława Augusta. W jej podziemiach spoczywają popioły licznych członków rodziny, przodującej społeczeństwu pracą i nauką.

Na straży niejako miejsca wiecznego spoczynku ziomków stoi obok głównej bramy pomnik Seweryna Goszczyńskiego (urodz. r. 1803, um. r. 1876), żołnierza, poety-patrioty. Na wysokim piedestale siedzi potężnych rozmiarów postać autora „Zamku kaniowskiego“. Jest to dzieło Juliana Markowskiego.

Stanisław Ostrowski ozdobił pomnikiem grób badacza języka i literatury naszej, profesora uniwersytetu Piotra Chmielowskiego. Na ustronnym wzgórzu, u północnej rubieży cmentarza, stoi pomnik Waleriego Łozińskiego (ur. 1838, um. 1861), autora lic-

nych, rozchwytywanych ongi powieści i założyciela pierwszego ludowego pisemka we Lwowie p. t. *Dzwonek*. Twórca pomnika Abel Perier).

Szcątki historyka Karola Szajnochy (ur. 1818, um. 1868) kryje grobowiec w kształcie obelisku z nyzą, w niej popiersie zmarłego. Na obelisku osiadł orzeł polski, u stóp zaś jego postacie, przedstawiające dzieje i literaturę. Rzeźba Filippiego i Periera.

Kolega Szajnochy, historyk i członek Rady

POMNIK KAROLA SZAJNOCHY. Rzeźba Dykasa.

szkolnej krajowej, Henryk Schmitt (ur. 1817, um. 1883), spoczywa we wspólnym grobie z żoną Leokadyą, z domu Nałęcz Mitraszewską, i z synem swym, Mieczysławem, długoletnim redaktorem *Dziennika Polskiego* i dyrektorem lwowskiego teatru. Dzieło Baracza.

Powaga swego czasu w gronie publicystów, jeden z najwybitniejszych działaczy na polu życia publicznego Galicyi, Jan Dobrzański, redaktor *Gazety*

POMNIK MARYI BARTUSÓWNY.

Narodowej (ur. 1820, um. 1886), dzieli swój grób z synem Stanisławem, artystą dramatycznym, dyrektorem teatru i autorem utworów scenicznych.

Miejsce spoczynku powieściopisarza Józefa Dzierzkowskiego (ur. 1807, um. 1865) oznacza krzyż kamienny, obelisk zaś grób historyka i poety, Augusta Bielowskiego (ur. 1806, um. 1876), zasłużonego dyrektora Zakładu nar. im. Ossolińskich. W żelazne